

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

IV 83505

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 153 — ŠTEV. 153.

NEW YORK, FRIDAY, JULY 1, 1921. — PETEK, 1. JULIJA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

ZLOČINSKI VAL RADI PROHIBICIJE

PREDSEDNIK NEKE ZAVAROVALNE DRUŽBE SE JE NA OSTER NAČIN IZRAZIL GLEDE TEGA. — ŠTEVILKE GLEDE NARAŠČANJA ZLOČINOV.

Prohibicijske postave, od katerih so si gotovi krogi obetali izboljšanje splošne morale, so dejanski dovedle do tega, da je morala v vseh večjih mestih padla še na nižji nivo, je izjavil William B. Joyce, predsednik National Surety Company. Joyce je prišel do sklepa, da je opaziti celo deželo obsegačih val zločinov, potem ko je skrbno analiziral odškodninska izplačila, katera je izplačala njegova družba v zadnjih letih do leta 1920 za tatvine, ponesrečenja in ubode. Analiza teh svot je pokazala, da je bilo opaziti od leta 1918 pa do 1920 povečanje števila izvršenih zločinov.

Joyce pravi v svojih nadaljnjih izjavah, da je prohibicija v veliki meri odgovorna za to povečanje števila zločinov. Prohibicija je po njegovem mnenju povzročila splošno omalovaževanje postav ter napravila tatove iz tisočev ljudi ki so bili drugače pošteni. — Številni ljudje mislijo prav tako malo pri tem, če ukradejo steklenico žganja ali cel zaboj, kot misli povprečni človek, ko si kakšega deževnega dne "izposodi" dežnik.

Slabi zhačaji, ki ne morejo obvladati svoje žeje, ter morajo na drugi strani plačevati po 75 centov ali en dolar za požirek, zapijejo najprvo svoje prihranke, se nato zadolže ter posežejo končno po tujem denarju, kakor hitro imajo priliko za to, pri čemur seveda ne ostane pri majhnih zneskih. Zavarovalne družbe so prizadete nadalje vsled številnih tatvin opojnih pijač iz skladišč in privatnih klet, kajti tatovi pustijo pogosto denar in srebrnino, a vzamejo čisto gotovo s seboj čisto pljačo.

PANIKA POVZROČILA ČUDEN VOJNI ZLOČIN

Mati in tovariši mrtvega vojaka vijo, da ga je bil vtopil francoski župan.

Pariz, Francija, 30. junija. — Dolžbo zločina, ki je bil tako stramen in podel po svoji naravi, da je skoro neverjeten, se je dignilo od matere nekakega mrtvega francoskega vojaka proti županu in dvema občinskima svetnikoma majhne vasi Reuilly-Sauvigny, v departmentu Aisne. To se je zgodilo pred skoraj sedmimi leti in skozi ves ta čas je mati in vsprito stotin težko doženo, na kak način je našel smrt in kako spravi pravice one, ki so baje enega sina v namenu, da vojaka lastna življenja in

na se je zavrnila v prvih vojni in da človek razume, kako je bil tak zločin sploh mogoč, se je treba spomniti terorja onih dni, ko so Nemci drli preko Belgije in istočasno Francije, streljali ljudi in požigali pod najmanjšo pretvezo, nemenoma razširajoč paniko in strah ter udejstvoč v krvjo in ognjen svojo lastno teorijo, na kak način je treba voditi vojno. Strah je bil čustvo, ki je nadvladalo vsa druga čustva v onih dneh. Širil se je od mesta do mesta ter od vasi do vasi z vsako povestjo, — kojih večina je bila resnična, — kako se je postrelilo talce ter požgalo hiše, ker se je našlo skritega le enega francoskega vojaka ali kako zastarelo orožje.

Novice o takem počenjanju so prihajale vsaki dan v Reuilly-Sauvigny, katere vas je ležala daleč na poti napredujočih armad. Dne 3. septembra so šle skozi vas zadnje francoske kompagnije, ki so se umikale hitro od harleroi. Obstajale so iz četrtega polka Zuavov. Ravno ko so spele do vasi, je eden vojak, po imenu Louis Letermelier, padel, premagan od vročine iz izčrpanosti. Na vozovih ni bilo prostora niti za enega samega nadaljnjega moža in vsled tega je njegov tovariš hitro poiskal hišo, kjer naj bi vojak ostal. Njegovo uniformo, identifikacijske listine in drugo so vojniki odvzeli in puščen je bil v majhni vinarni, katero je imela neka udova, madama Monnerat. Za skoro nezvestnega moža je storila vse, kar je bilo v njeni moči. Prav nič se ni bala, kaj se bo zgodilo, če bodo prišli Nemci ter mislila le na bolnega moža.

Drugeče pa je baje mislil njen sorodnik, župan dotične vasi. Kakor hitro so odšli čete, je dospel v vinarno ves jezen ter v paniki strahu, ker so čete pustile enega

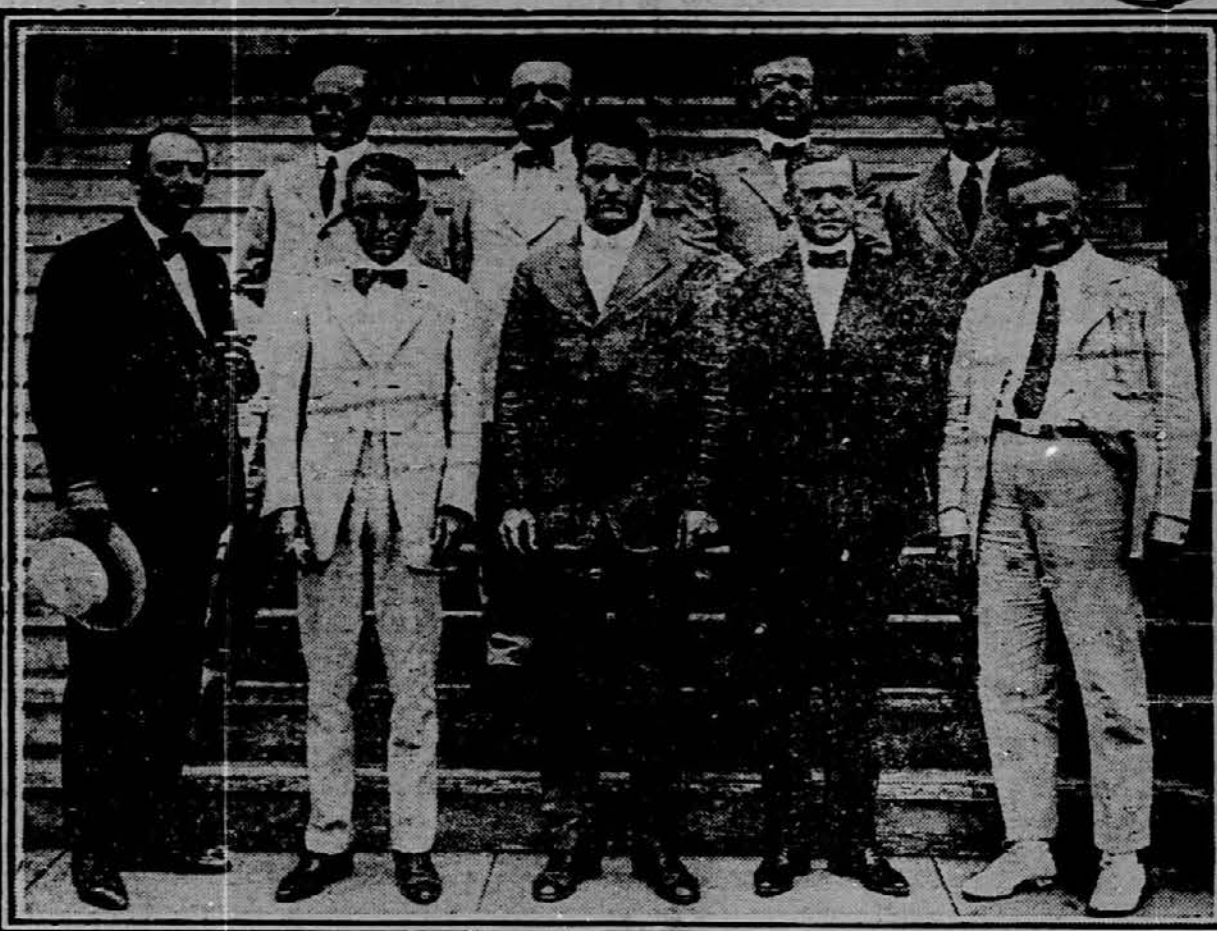
vojaka za seboj. Priče izpovedujejo, da je kričal, da bodo Nemci požgali vas ter ustrelili njega in druge, če bodo našli tega francoskega vojaka. Naenkrat se je izbral, — tako se glasi povest, — dva svojih tovarišev, občinska svetovalca ter jima pojasnil, da so Nemci le eno uro proč in da bodo vsi postreljeni in njih farme požgane, če bodo izvedli, da skrivajo Zuava. Tudi teh dveh se je lotil njegov strah in izgubila sta glave ter končno privolila v njegove načrte. Na vsak način so se hoteli iznebiti vojaka.

Ne večer so vsi trije odšli v hišo, v kateri je ležal vojak, — tako trdi mati, — odnesli vojaka ter ga vržili, živega in bolnega, v reko Marne, kjer se je po par brezuspešnih poskusih potopil, proseč svoje morilce rešitve in pomoči. Dve priči, neka mlada deklica in neka stara ženska, sta stopili naprej z izjavo, da sta videli izvršiti zločin, dočim so drugi priče videli ostalo.

Proti splošnemu pričakovanju pa niso dospeli Nemci niti naslednjega dne in vaščani, ki so še ostali v vasi, so pričeli povpraševati, kaj je postalo iz vojaka, ki je ostal bolan v vasi. Vzemirjenji in v strahu, da bo prišel njih zločin na dan, so šli župan in njegova dva tovariša ponoči k reki ter potegnili iz vode truplo vojaka. Naslednjega dne so odnesli truplo na pokopališče ter izjavili, da je vojak umrl za mrzlico, na kateri je trpel, ko so ga vojaki pustili za seboj.

Dva meseca pozneje, je pa mati Zuava, ki je živela v Tunisu, izvedela, da je njen sin izginil. Pisala je častnikom njegovega polka in vojnemu ministrstvu ter prosila za posameznosti ter končno izvedela, da je bil neki nepoznan Zuav, ki je bil mogoče njen sin, pokopan v Reuilly-Sauvigny. Bilo je leta 1917, ko je pisala županu Monnerat, ki ji je odgovoril, da je odgovarjal mrtvi vojak njenemu opisu ter ji priložil zdravniški mrtvaški list. Tega certifikata pa ni dal nikdar zdravnik, kojega ime nosi in ko je razkrila to, se je mati lotila naloge, da pojasni skrivnost sinove smrti. Iz Tunisa je prišla v Francijo. Izpraševala je častnike sinovega polka in tudi vaščane.

Maja meseca 1919 je dobila od neke stare ženske, ki pravi, da je videla zločin, pismo s polnim poročilom. Skupaj sta odšli obe ženski v Chateau-Thierry ter naperili proces proti županu, a iz tega ali onega vzroka, kot se to pogosto zgodi, je bil proces preložen. Mati umorjenega vojaka pa ni nikdar pustila stvari počivati. Hodila je od sodišča do sodišča ter skušala spraviti preskavo v tek. Konečno je izgledalo kot da bo dobila satisfakcijo. Župan Monnerat bi moral nastopiti pred poroto, ko je prišlo poročilo

ČLANI ZBORNIČNEGA ODBORA ZA PREISKAVO POLJEDELSTVA.

Te dni bo potrjen poseben zbornični odbor, ki bo preiskal agrikulturne razmere ter skušal dognati, zakaj se farnejem tako ne izplača kot bi se moralo. V prvi vrsti so z leve na desno: senator Harrison, senator Copper, poslanec Anderson, senator McNary in senator Lenroot. V drugi vrsti so poslanci Funk, poslanec Ten Eyck in poslanec Mills.

TEKMOVALNA BORBA V NEW JERSEY

Nekoliko več denarja se je stavilo na Francoza Carpentier in angleški pisatelj Shaw pravi, da bo zmagal.

Točno ob tretji uri jutri, to je v soboto popoldne si bosta na aeru v Jersey City stopila nasproti Jack Dempsey in Georges Carpentier, da izvojneta "bitko stoletja" za prvenstvo v boksanju in tudi za svoto \$500,000, ki je še večjega pomena za oba.

V splošnem prevladuje med izvedenci v športu naziranje, da ima Carpentier "a Chinaman's chance", kajti Dempsey je mlajši, močnejši in bolj utren kot pa Francoz. Razvengata pa ima Dempsey samozavest, katero mu daje njegovo mojstrstvo. Edina okolščina, ki govori za Carpentierja, je ta, da je nekoliko hitrejši na nogah kot pa njegov nasprotnik. Najti pa je tudi ljudi, ki imajo veliko zaupanje v Francoza. Med njimi se nahaja tudi George Bernard Shaw, slavni angleški pisatelj, ki je vedno originalen ali vsaj skuša biti. Videl je Carpentierja v boju proti angleškemu "championu" Joe Becketu, katerega je Carpentier v šestdesetih sekundah zbil ter je mnenja, da je več prilike za zmago Carpentierja kot se splošno domneva. Shaw pa priznava, da ni videl Dempseyja še nikdar v akciji ter izjavlja, da ne bo on osebo ničesar stavil na boj. V tem kaže, da je razumen človek, kajti če bi stavil na Carpentierja, bi bil po boju najbrž bankeroten.

V splošnem se stavi več na število "round" katere bo trajal boj kot pa na končni izid po zaključnih dvanajstih "roundah", če bo boj toliko časa trajal. V splošnem pa se je stavilo veliko manj denarja kot pri prejšnjih takih bojih za prvenstvo v boksanju. lo, da je izvršil samomor dne 28. aprila. Ostala sta vsled tega le oba občinska svetovalca, o katerih se trdi, da sta pomagala pri izvršenju zločina.

Povest kot je bila sporočena tukaj, je povest, katero je krožila mati vojaka v družbi lige prejšnjih vojakov. Drugo pojasnilo pa je nudil M. Fricet, eden teh dveh svetovalcev, ki sta bila obtožena z županom vred. On je popolnoma zanikan to, kar je izpovedala glavna priča. Da rešijo vas, je rekel, so odnesli bolnega Zuava v neko zapuščenno hišo, ko je prišla noč, kajti bali so se prihodja Nemcev in ko so se naslednjega jutra vrnili, je bil vojak že mrtel.

ODPADNIK STRELJAL NA ALEKSANDRA

Madžaron je hotel nstreliti srbskega prestolonaslednika. — Dobro premišljen atentat.

Belgrad, Jugoslavija, 30. junija. — Ko je bilo razglašeno, da je jugoslovanska ustava sprejeta, je bil vzprijorjen atentat na srbskega prestolonaslednika Aleksandra. On sicer ni bil zadet, usmrčeni so bili pa trije njegovi stražniki ter trije gledalci ranjeni.

Včeraj se je dognalo, da je napadalec vrzel pod voz, v katerem sta se vozila Aleksander in Pašič, bombo ki je pa prepozno eksplodirala.

Atentator, katerega so takoj zatam arretirali in zaprli, je star petindvajset let ter se piše Stejčić (?). On je pomadžarjen Jugoslovian.

Baje je hotel maščevati umor nadvojvode Ferdinanda v Sarajevu.

Atentat bi se imel pravzaprav izvršiti na sedmo obletnico Ferdinandovega umora.

JUGOSLOVANSKI KONZUL ODPUŠČEN.

Washington, D. C., 30. junija. — Predsednik Harding je preklcal ekskvaturo jugoslovanskega konzula v New Yorku, Vladimirja Savčeva.

(Ekskvatura je dovoljenje, katero da glavna država tujzemskemu konzulu, da sme izvajati svoje predpisane pravice.)

Potni listi.

Po najnovejši odredbi belgrajške vlade dobé Jugoslavlani potne liste samo tedaj, ako prinesejo s seboj kako listino iz starega kraja, da je razvidno, od kod je doma. Take listine so: Stari potni list, delavska ali vojaška knjižica, krstni list in domovnica.

Navadno pismo ne zadostuje več.

Kdor tedaj nima nobene take listine, pa želi potovati v stari kraj, naj pše županstvu one občine, v katero je pristojen, po domovnico, potem bo šele mogel dobiti jugoslovanski potni list.

Nikdo naj tedaj ne pride v New York v namenu, da bi potoval v stari kraj, ako nima kake gori omenjene listine.

Frank Baker State Bank, 92 Cortlandt St., New York, N. Y.

ZAROTA TURKOV IN BOLJŠEVIKOV

Turki in boljševiski so sklenili zaroto, da se polaste Carigrada. — Šest kolovodij aretiranih.

Carigrad, Turcija, 30. junija. — Turki in boljševiski baje nameravajo vzprijoriti tukaj veliko ustajo, ki bi se nahajala v spremstvu uničenja vseh javnih poslopj.

Včeraj zgodaj jutraj so zavezniške čete, na temelju povelja generala Harringtona, poveljnika angleških čet, navalile na hotele ter iskale boljševiske.

Angleški vojaki, z nasajenimi bajoneti so prišli v neko hišo, v kateri je imela neka boljševiska organizacija svoj glavni stan ter se polastili večine množine orožja, ki je bilo spravljeno tam. Več mož, o katerih se trdi, da so kolovodje celega gibanja, je bilo aretiranih.

Več kot šestdeset jetnikov so prijeli Angleži, ki so tudi navalili na urade boljševiske trgovinske delegacije ter aretirali nekega pomočnika Bronislava Kondisha, sovjetskega trgovskega delegata ter druge člane boljševiske misije.

Objavilo se je v angleških oficijelnih krogih, da se je vzprijorilo ta pogon, ker je navzočnost boljševiskov v Carigradu ogrožala varnost zavezniških čet. Trdilo se je, da je bila zarota, tikajoča se ustaje, razkričkana vsled čuječnosti policije.

Grške sile so se umaknile od Ismida, 56 milj južno-istočno od tukaj ter se domneva, da so nacionalistični Turki izčistili pot proti Carigradu. Poročila pa ne pravijo ničesar o njih napredovanju v to smer.

V bližini Ušaka, nadalje južno, je bila neka grška divizija grdo tepena v boju s Turki.

ALI HOČETE OKOSTNJAK?

Washington, D. C., 30. junija. — Mož, ki nima še nobenega okostnjaka v svoji omari ter bi ga rad dobil, naj prečita paragraf 1651 more tarifne predloge, ki je bila vložena včeraj in izvedel bo, da lahko dobi tak okostnjak iz inozemstva, ne da bi mu bilo treba plačati carino.

Ko je postavil na prosto listino okostnjake, je imel komitej za pota in sredstva v mislih tudi še druge anatomske preparate, katere se uvaža v deželo.

DE VALERA NOČE ITI V LONDON

ŠTEVILO OROŽNIŠTVA NA IRSKEM BO POČETVORJENO. — PRAVI NEKI ANGLEŠKI LIST. — VALERA PRAVI, DA NE MORE SPREJETI POVABILA.

London, Anglija, 30. junija. — Sile kraljevih irskih konstablerjev bodo takoj početvorjene, — pravi Daily Sketch. To bi pomenjalo povečanje števila mož v službi od 12,000 na 50,000.

Listi tega mesta so danes zavzeli različna stališča glede možnega učinka odklonitve povabila od strani Sir Jamesa Craiga, ulsterškega ministrskega predsednika, da se sestane z De Valero, irskim republikanskim voditeljem ter pisma de Valere na Sir Jamesa, v katerem se glasi, da Sinn Féinci ne morejo sprejeti povabila ministrskega predsednika Lloyd George-a, da se vdeležijo konference glede Irske.

Nekateri uredniški komentarji so bili zelo mrki ter razlagali trditve de Valere, da ni predlog ministrskega predsednika sprejemljiv v njegovi sedanjih obliki kot znak, da se tak sestazek najbrž ne bo vršil. Na drugi strani pa tudi ni manjkalo bolj upalnih naziranj, čeprav se je priznalo negotovost izgleda.

Opozicija de Valere proti konferenci z Lloyd George-om je našla svojega izraza v pismu na Sir George-a v katerem se je glasilo: — Zelo obžalujem, da ne morete priti na konferenco v Dublin v ponedeljek. Predlog Mr. Lloyd George-a je radi svojih implicacij nemogoč v svoji sedanjih obliki. Naše politične difference bi se morale uravnati ter jih je po mojem mnenju mogoče uravnati na irskih tleh. Očividno pa je, da ne more biti pri pogajanjih za mir z Anglijo irska delegacija razdeljena, temveč bi morala rastopiti kot enota na kakem skupnem principiju.

Soglasno z listom Sketch se je vzprijorilo prav posebne varnostne edredbe, da se zavaruje angleške kabinete ministre in sicer vsled razkritja neke zarote, da se jih umori.

List pravi, da išče policija tri može, ki so bili baje poslani v London od strani gotove organizacije v inozemstvu v namenu, da zavratno umore ministre. Enega teh mož se opisuje kot francoskega medicina, nadaljnega kot Irea iz zapadnega dela Združenih držav in tretjega kot Španca irskega pokolenja.

SOVJETI IN NJIH VODITELJI

Reval, Estonka, 30. junija. — Korešpondenca med komunističnimi uradniki v Moskvi ter komunističnimi agenti v inozemstvu, ki je bila prestrežena, razodeva, da smatrajo številni boljševiski voditelji Južno Ameriko za pribežališče v slučaju, da bi jim postalo v Rusiji preveč pod nogami.

Eno teh pisem, ki je bilo objavljeno v revalskem listu "Poslednje Novosti" svetuje enemu izmed pripadateljev uradnika, ki se očividno mudi v Nemčiji, "naj izpremeni svoje vrednostne predmete v dolarje tako hitro kot more ali pa še boljše v južno-ameriški denar."

Oktoobrski to je komunisti, ki so se vdeležili oktobrske revolucije leta 1917, "pošiljajo pogosto svoje družine v inozemstvo. Kmalu bom mogoče tudi jaz poslal svojo

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po niski ceni, manjaljivo in hitro. Včeraj so bile naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:
Razpošilja na zadnje pošte in isplačuje "Kr. poštni šekoval urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron	\$2.25	1,000 kron	\$ 7.20
400 kron	\$3.00	5,000 kron	\$36.00
500 kron	\$3.75	10,000 kron	\$71.00

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:
Razpošilja na sadnje pošte in isplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	\$ 3.60	500 lir	\$26.50
100 lir	\$ 5.50	1000 lir	\$52.00
300 lir	\$15.90		

NEMŠKA AVSTRIJA:
Razpošilja na zadnje pošte in isplačuje "Adriatische Bank" na Dunaju.

1,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 2.30
5,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 10.50
10,000 nemško-avstrijskih kron	\$ 21.00
50,000 nemško-avstrijskih kron	\$100.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne ko nam pošljet denar dospje v roke.

Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo zajamčene izvanredno ugodne pogoje, ki bodo velike koristi za one, ki se že ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt Street, New York (Advertizement)

Sestindvajset in ena.

Maksim Gorkij. — Miroslav G.

Poema.

(Konec).

Zdelo se nam je končno, da smo malo preveč razjezili vojaka in da bo treba dati obliži njegovemu razžaljenemu samoljubju.

Od tega dne dalje smo živeli neko posebno napeto — burno življenje — tako kot se nikoli poprej. Cele dneve smo se pričakali med seboj, postali smo vsi nekako bolj pametni, začeli smo več in lepše govoriti. Zdelo se nam je, da igra mo neko igro s samim vragom in da je stava na naši strani — Tanja! In ko smo izveleli od vojakov tovarišev, da je začel lažiti za Tanjo, se nam je zdelo strašno lepo in naše življenje je postalo tako zelo radovedno, da nismo opazili, kako je naš mojster izbral našo razburjenost in nam nabavil dela za štirinajst pudov testa na dan. Delo nas niti utruditi ni moglo. Ime Tanje nam celi božji dan ni šlo z jezika. In vsako jutro smo jo čakali z neko posebno nestrpnostjo. Zazdelo se na mje včasih, da pride k nam — že ne več kot naša prejšnja Tanja, ampak drugačna.

Vendar pa ji nismo ničesar pravili o tem prepriju z vojakom. Po ničemer jo nismo povpraševali in smo se obnašali do nje ravno tako lepo, z ljubeznijo. A v to obnašanje se je vendar prikradalo neko novo čustvo, popolnoma tuje od prejšnjih čustev do Tanje — to novo čustvo je bilo ostra radovednost, ostra in hladna kot jeklen — nož.

— Bratec, danes poteče rok! — je rekel nekega jutra pek, začeni svoje delo.

Nam vsem je bilo to dobro znano, ne da bi nas bilo treba domisliti.

— Dobro si jo ogledite. . . takoj bo tu! — je predlagal pek. Nekdo je vzkljnil sčutno.

— Ali se more z očmi kaj uginiti?

In zveša se je vnel med nami živahen, glasen spor. Danes izve mo končno, v koliko je čista in blatu nedostopna ona posoda, v katero smo položili naše najlepše, najboljše. To jutro smo nekako prvič začutili, da res igramo veliko igro, da mere ta preizkušnja čistote našega božka, uničiti njega za nas. Vse te dni smo slišali, da je vojak trdovratno Tanjo za petami, pa vendar je ni nihče izmed nas — sam nevedi zakaj — vprašal, kako se obnaša do njega. A ona je hodila še vedno redno vsako jutro k nam po kolačke in je bila ravno taka kakor vedno.

Tudi na ta dan smo kmalu zaslišali njen glas.

— Arestantički, prišla sem. . .

Podvizali smo se, da smo ji naglo odprli, in ko je vstopila, smo jo proti navadi sprejeli z molkom. . .

Ko smo jo gledali na vse oči, ni smo vedeli, o čem bi ji govorili, kaj naj bi jo vprašali. In stali smo pred njo mi, mračna molčeca gruča. Očividno se je začudila takemu nenavadnemu sprejemu in — kar nenadoma smo opazili, da je prebledela, se vznemirila, prišla v zadrego, obstala na mestu in vprašala s stisnjenim glasom:

— Kakšni pa ste?

— Ti, ti? — je mračno zagovoril pek, ne da bi trenil z očmi od nje.

— Kaj jaz?

— No, dajte mi hitro prest! — Nikdar prej se ji ni tako mudilo. . .

— Časa dovolj! — je rekel pek ne da bi se ganil in ni nehal motriti s paznim očesom.

Tedaj pa se je ona naglo obrnila in izginila v vratih.

Pek je prijel za lopar in rekel mirno obrnjen k peči:

— To pomeni, da je — končno! . . . Ah, ta vojak! Podlež, lopov!

Kot čreda jancev smo se spotkali medseboj in šli za mizo in smo pričeli leno delati.

Kmalu je rekel nekdo:

— Morda pa še ni? . . .

— Pojdi, pojdi, kdo bi še dvolmil! — je zavpil lpe.

Vsi smo vedeli, da je pek bolj pameten kot mi vsi drugi in da mnogo ve. In njegov vzklj je razodeval prepričanost o vojakovih zmagi. . .

Bili smo potrti in nemirni. . .

Ob dvanajstih, ob času obeda, je prišel vojak. Bil je čist in snažen kakor vedno, in kakor vedno nam je zrl naravnost v oči. Nam pa ni bilo ugodno gledati nanj.

— No, torej gospodje poštenjaki, ali hočete, da vam pokažem vo-

jaški pogum? — je rekel in se ponosno smejal. — Pojdite v vežo in glejte v špranjo. . . razumete?

Vsi smo šli venkaj in podirali eden drugega v naglici ter se pripili k špranjam lesene stene v veži. Ni nam bilo treba dolgo čakati. Z naglo hojo, z obrazom polnim skrbi, je švignila čez dvorišče Tanja in preskakovala luže tajačega se snega in blata. Skrila se je za vrati, ki so vodila v klet. — Nato je s počasnim korakom in živzgaže prišel tja vojak. Roke je imel v žepu in migal je z brki.

Dež je lil in videli smo, kako so kaplje padale v luže in kako so se te razgibale pod njihovimi udarci. Dan je bil vlažen, siv in zelo dolgočasen. Na strehah je še ležal sneg, a na zemlji pa so se že pokazale temne proge prsti. Tudi sneg na strehah je bil blaten, umazan. Dež je lil počasi, padal otoplo. Neprijetno nam je bilo čakati v hladu.

Prvi je prišel iz kleti vojak; — šel je počasi preko dvorišča, migal z brki, roke v žepu, — tak, kakor vedno.

Za njim je prišla tudi — Tanja. Njene oči. . . njene oči so sijale radosti in sreče, a ustne so se smejale. In šla je kot v sanjah, omahujoč v negotovih korakih. . .

Nismo mogli tega mirno prenesti. Vsi hkrati smo se vrgli k vratom, planili ven in zakričali nanjo zlobno, glasno, divje.

Zatrepetala je, ko nas je zagledala, in obstala kot vkopana v blato pod njenimi nogami. Okrožili smo jo škodoželjno, brez priznanja, psvali jo z nesramnimi besedami, lučali ji v obraz umazanosti.

Nismo tega delali s hupom, — brez naglice, ko smo videli, da ne more iti nikamor, da je obkrožena od nas in mi je moremo zdevati nad njo kolikor hočemo. Ne vem, zakaj je nismo tepli. Stala je sredi med nami, obračala glavo zdaj sem, zdaj tja in poslušala naše žalitve. Mi pa smo čimdalje bolj metali nanjo blato in strup naših besed.

Rdečica ji ni izginila z obraza. Njene modre oči, trenotek prej še tako srečne, so se odprle široko, težko je dihala in ustne so drgetale.

Mi smo se ji maščevali, kajti ograbil nas je. Pripadala je nam, oddalji smo ji vse naše najlepše in najboljše. In četudi je bilo to najboljše — beraške drobtinice, vendar — nas je sestindvajset, ona je samo — ena, zato pa ni nobena minka dosti velika za njeno krivdo. Kako smo jo žalili! . . .

Ona pa je molčala in molčala in gledala na nas z divjimi očmi — in bilo jo je sam trepet.

Smejali smo se, rjovel, hrneli. . . K nam so odnekod pritekli še drugi ljudje. . . Nekdo izmed nas je potegnil Tanjo za rokav. . .

Nenadoma so zablišale njene oči; počasi je dvignila roke k glavi, si popravila lase ter rekla glasno, vendar mirno nam naravnost v obraz:

— Ah, vi arestantje nesrečni! In šla je naravnost od nas, tako zanesljivo, kakor bi nas sploh ne bilo pred njo. Zato pa tudi nikogar od nas ni bilo na njeni poti.

Ko se je rešila našega obroča, je rekla ravno tako glasno z nepopisnim prezirom, ne da bi se obrnila nazaj k nam:

— Ah, vi sodrga, svodci, pobrija! . . .

In — šla je.

Mi pa smo ostali sredi dvorišča v blatu, v dežju, pod sivim neбом brez sonca. . .

Potem smo tudi mi odšli v svojo vlažno zidano jamo. In kot poprej — ni sonce nikoli pokukalo k nam skozi okno in Tanja ni bilo nikoli več k nam!

Silna poplava.

Povzročena po divjih neurjih, je te dni obiskala Gornjo in Nižjo Avstrijo. Škodo cenijo na 100 milijev. Promet je na mnogih krajih popolnoma onemogočen.

Štrajk uradnikov v Italiji.

Rimska vlada je štrajkujočim uradnikom zagrozila, da pozove 4 letnike uradnikov pod orožje, če ne prenehajo z obstrukcijo.

Madžarska vlada.

je konfiscirala vse imetje grofa Karolyja, ki se sedaj nahaja v Jugoslaviji.

PODOBE IZ SANJ

Spisal: Ivan Cankar

Te "Podobe iz sanj" so bile napisane v letih strahote 1914—1917. Zato je razumljivo, da marsikateri beseda ni tako postavljena kakor bi po vsej pravici morala biti, in da je marsikatera sestra in zbrisan. Vendar pa naj ostane vas, kakor je bilo: za ogledalo teh težkih dni in za spomin.

Jesen 1917.

IVAN CANKAR.

"TO SO PA ROŽE!"

Ko je profesor Berce umiral v daljni ogrski deželi, so mu njegove učence poslale iz Ljubljane šopek rož. Pogledal jih je in je rekel: "To so pa rože!" V teh otreskih in žalostnih besedah, privrelih iz umirajočega srca, je bilo nezasišano začudenje, že strahu podobno. Časi mladosti, veselja in rož so bili višje nego na onem svetu, globlje nego v grobu; in prikazali so se usmiljen očem kakor duhovi iz pozabljenega življenja. Gruzota pa je, da je bilo v resnici to pozabljeno življenje na pragu priprtih duri, komaj šele v veži, tako da bi natanko uho lahko razločilo njegove zadnje korake. V izhji je slakci vonj mladosti, a že je nedosegljiva roki in spominu, večnost je do nje.

Kdo se misli, kdo govori, kakor je mislil in govoril pred nekaj dnevi? Ker le nekaj dni je vmes. Tudi obrazi niso več tisti, ki so bili večeraj, hoja je druga, vse gibanje drugo. Človek je stopil pred izbočenim ogledalom; tam vidi svojo spako in se ne pozna več; celo ne spomni se, kdo je bil. Sree, to žalostno sree pa sluti svetlo podobo; in v slutnji je še svetlejša in slajša, nego je bila tam zdavnaj.

Ali boji se človek sonca, boji se rož. Poveša oči, nezaupljiv je in ož, kako so se blizu! — ko smo bili preplašeni, kadar mu slutnja potr-

ka na sree; sonca in smeja ga je strah. Ne vzdihuje po svoji prejšnji podobi, obrača se od nje, po-begnil bi rad. In to ni starost; saj vmes komaj nekaj dni, le korak iz veže na prag.

Starec se smehlja rožam mladosti, boža jih z ljubečo roko; še z mrzlim dihom smrti same se spaja njhij topli vonj. Z zaljubljenimi očmi gleda na bela, rosna lica, ki kratko nro? Ti strniš v ta črna so jih nekoč poljubljale njegove mlade ustnice; z mirnim smehljanjem gleda celo na ciprese in grobove. Vse, kar je bilo, je njegova prava last; nobena vesela ura ni sree.

izgubljena za zmerom, temveč je nov cekin v skrinji bogastva, ki se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

Ti pa, ki nisi starec, ti, ki si komaj šele živel, ti si plah, gledaš duhove. Greš mimo nageljna, ki jih večeraj, hoja je druga, vse gibanje drugo. Človek je stopil pred izbočenim ogledalom; tam vidi svojo spako in se ne pozna več; celo ne spomni se, kdo je bil. Sree, to žalostno sree pa sluti svetlo podobo; in v slutnji je še svetlejša in slajša, nego je bila tam zdavnaj.

Ali boji se človek sonca, boji se rož. Poveša oči, nezaupljiv je in ož, kako so se blizu! — ko smo bili preplašeni, kadar mu slutnja potr-

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

Ti pa, ki nisi starec, ti, ki si komaj šele živel, ti si plah, gledaš duhove. Greš mimo nageljna, ki jih večeraj, hoja je druga, vse gibanje drugo. Človek je stopil pred izbočenim ogledalom; tam vidi svojo spako in se ne pozna več; celo ne spomni se, kdo je bil. Sree, to žalostno sree pa sluti svetlo podobo; in v slutnji je še svetlejša in slajša, nego je bila tam zdavnaj.

Ali boji se človek sonca, boji se rož. Poveša oči, nezaupljiv je in ož, kako so se blizu! — ko smo bili preplašeni, kadar mu slutnja potr-

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat vzdignil naš ponos, kaj bi ti očital, tovariš v brid-kosti? Tudi meni se je zgodilo ta-se ne da potrositi s kolli. In kadar do-reče: "To so pa rože!" — se ne začudi nič; ker rože so v njegove-m sree.

ne misli razmikale oblake, se žogale z zvezdami. Spomni se, kako se je takrat

SKRIVNOST ORCIVALA.

DETEKTIVSKI ROMAN.

Francoski spisatelj Emile Gaboriau. — Za G. N. priredil G. P.

26

(Nadaljevanje.)

Ta domneva se je zdela zdravniku tako nevrjetna, da se ni mogel premagati in zamrmral je vsled tega: — Ohô.

— Ne pozabite, — je odvrnil Lekok, — da nima polje ugibanj nikakih meja. Zamislite si katerokoli komplikacijo dogodkov in jaz bom vedno trdil, da se je taka komplikacija završila ali da se bo. Lieuben, neki nemški norec, je stavil, da bo zmešal sveženj kart ter jih položil na mizo v določenem pisanem redu. Obratila je karte po deset ur skozi dvajset let. Ponovil je to operacijo nad štiri milijonkrat, nikar se mu je posrečilo.

Lekok je hotel nadaljevati z nadaljno primero, ko ga je gospod Planata prekinil s kretujo.

— Priznam vaše hipoteze. Mislim, da so več kot vrjetne. Resnične so.

Lekok je hodil med svojim govorom gorindol ter se ustavil sedaj pri oknu, sedaj pri omari s knjigami, z rokami, prekrizanimi na hrbtni, kot general, ki dikтира na jutro bitke povelja svojem pribočniku. Njegovim poslušalcem se je zdel to popolnoma nov človek, resnega obraza, inteligentnih oči in odločnih, preciznih besed, — na kratko Lekok.

— Sedaj, — je zopet pričel, — me poslušajte. Ura je deset zvečer. Nobenega šuma zunaj, cesta zapuščena, luči v vasi ugasnjene in uslužbenici gradu v Parizu. Grof in grofica sta sama v Valfeji.

— Odšla sta v spalnico.

— Grofica je sedla k mizi, kjer se je serviralo čaj. Grof, ko govori z njo, hodi po sobi gorindol.

— Madama Tremorel nima nikakih zlih slutnj. Njen mož je bil tekom zadnjih par dni bolj ljubeznjiv in pozoren kot kedaj poprej. Ona ničesar ne sluti in vsled tega se ji grof lahko približa od zadaj, ne da bi mislila na to, da obrne glavo.

— Ko ga zasliši prihajati počasi, si misli, da jo bo presnetil s poljubom. On, oborožen s dolгим bodalcem, pa stoji medtem za njo. On ve, kam suniti, da bo rana smrtonosna. Izbere si mesto z onim pogledom, pomehi in udari s strašnim sunkom, — s tako strašnim, da se je ročaj bodalec zadril v meso na obeh straneh rane. Grofica pa brez glasu ter se udari s čelom na rob mize, ki se med tem preobrne. Ali ni položaj strašne rane pod levo ramo na ta način pojasnjen, — rane, ki je skoro vertikalna ter teče od desne na levo?

Zdravnik je prikalil v znamenje oddobravanja.

— In kdo, razven njenega ljubimca ali moža, se more nahajati v njeni sobi ali se pri približati, ko sedi, ne da bi obrnila glavo?

— To je jasno, — je zamrmral gospod Planata.

— Grofica je sedaj mrtva, — je nadaljeval Lekok. — Prvi občutek morilec je, oni zmagovalca. Konecno se je iznebil nje, ki je bila njegova žena, katero je tako zelo sovražil, da jo je umoril in da je zamenjal svoje srečno, sijajno in zavidno eksistenco z življenjem brez dežele, brez prijatelja, preganjan od policije in kaznivjv soglasno s postavami celega sveta. Njegova druga misel velja onemu pisnu ali listu, predmetu najinega obsega, o katerem ve, da se nahaja v posesti njegove žene, katerega je pač stokrat zahteval, katerega mu pa ona ni hotela dati, čeprav ga je hotel imeti na vsak način.

— Dostavimo, — ga je prekinil Planata, — da je bil ta papir eden izmed motivov zločina.

— Grof misli, da ve, kje se nahaja. Domneva, da bo lahko takoj položil svojo roko nanj. On se moti. Pogleda v vse predale, katerih se poslužuje njegova žena, — a ne najde ničesar. Prišče vsak kotiček sobe, ne najde ničesar. Pride na neko misel. Ali je pismo na kamnu? Dvigne prt in ura pade dol in se ustavi. Ni še polenajstih.

— Da, — je mrmljal zdravnik, — ura je izdala to.

— Grof ne najde ničesar na kamnu, razven prahu, ki je ohranil sledove njegovih prstov. Prišel se je vznemirjati. Kje more biti ta papir, za katerega je riskiral svoje življenje? Postaja vedno bolj jezen. Kako preiskati zaklenjene predale? Ključni so na preprogi, — kajti našel sem jih na preprogi med področji, — a on jih ne vidi.

Mora imeti neko orodje, s katerim bo lahko vse odprl. Gre navzdol po sekiri. Pijanost krvi in osvete je izpuhtela na stopnicah. Njegov strah se pričinja. Vsi temni koti so sedaj obljubljeni z onimi pošastmi, ki predstavljajo častno stražo morilec. Strah ga je in on hiti. Kmalu pride zopet navzgor, oborožen z veliko sekiro, — ono, katero so našli v drugem nadstropju, — ter prične sekati z njo. Dela kot blaznež ter razbija pohištvo na slepo srečo. Išče in išče na obupen način in sledove tega skrbnega iskanja sem videl med razvalinami. Ničesar, še vedno ničesar! Vsaka stvar v sobi je preobrnjena. On gre v svoj kabinet ter nadaljuje z uničevanjem. Sekira se dviga in pada brez počitka. Razbije svojo lastno pisalno mizo, kajti misli si, da bo našel tam nekaj, za kar se ne ve. Ta pisalna miza je pripadala njenemu prvemu možu, — Sovresiju. Vzame vse knjige v knjižnici, drugo za drugo, jih stresa ter pomeče nato na tla. Tega peklenškega papirja ne more najti. Njegova zadrega je sedaj prevelika, da bi nadaljeval s iskanjem na dosleden način. Pamet ga zapuša ter ga ne more več voditi. Opeteka se od ene stvari do druge, brska desetkrat v istem predalu, dočim pozabi na druge poleg. Nato pa si misli, da je ta papir mogoče skrit v maslini stolov. Prime za sabljo ter prične parati blazine stolov in zof v tej in drugih sobah.

Glas, povdarek in kretanje Lekoka so dajale živahen značaj njegovemu pripovedovanju. Poslušalca bi lahko mislila, da je videl, kako se je završil zločin da je bil navzoč pri strašnih prizorih, katere je opisal.

— Ob tem trenutku, — je nadaljeval Lekok, — sta dospela besnost in teror grofa do svojega vrhca. Ko je zasnoval umor, si je rekel, da bo ubil svojo ženo, se polastil pisma, izvršil svoj načrt hitro ter zbežal. Sedaj pa so bili vsi njegovi načrti strmoglavljeni. Koliko časa je bilo izgubljenega, ko je vsaka minuta zmanjšala priliko za beg! Nato pa je pričel misliti na možnost tisoč nevarnosti, na katere ni preje mislil. Kaj če bi nenadno dospel kak prijatelj, pričakuje njegovo gostoljubnost, kot se je to zgodilo že dostikrat. Kaj če bi kak mimoidoči zapazil klet, begajočo iz sobe v sobo?

— Ali bi se ne mogel vrniti eden izmed služabnikov? Ko se mudi v sprejemnici, misli, da čuje nekoga zvoniti pri vratih zunaj. Njegov strah je tak, da izpusti svečo na tla, — kajti jaz sem našel tozadevne znake na preprogi. On čuje čudne glasove, kot niso nikdar preje prišli do njegovih ušes. On misli, da čuje korake v sosednji sobi. Tla pokajo in škripljejo. Ali je njegova žena v resnici mrtva? Kaj če bi naenkrat vstala, pohitela k oknu ter pričela klicati na pomoč? Prezvet od teh grozot se vrne v spalnico, prime z svoje bodalce ter zopet udari po ubogi grofici. Njegova roka pa je tako nestalna, da so rane le lahke. Vi ste zapazili, doktor, da so vse te rane zadane v isti smeri. Predstavljajo prave kote s telesom, kar dokazuje, da je le-

žala žrtev na tleh, ko so bile zadane. Ko je v višku svojega delirija, udari z nogami po trupu in njegove pete so stvorile podplutbe, katere se je našlo pri raztelesenju.

Lekok je prenehal, da se oddihne. On ni le pripovedoval cele drame, temveč jo tudi igral, spremljajoč besede s kretanji. Vsaka njegova fraza pa je ustvarjala pozornico, pojasnila to ali ono dejstvo ali uničila kak dvom. Kot vsi resnični umetniki, ki se živijo v značaj, katerega predstavljajo, je tudi detektiv v resnici občutil nekaj senzacije, katero je razlagal in njegov izraziti obraz je bil strašen v svojih spakah.

— To, — je nadaljeval, — je prvo dejanje drame. Neodoljiva pobitost je sledila burni strasti grofa. Različne okoliščine, katere vam opisujem, je zapaziti pri skoro vseh velikih zločinih. Morilec se vedno loti po izvršenem umoru grozno in čudno sovraštvo do žrtve in pogosto vsled tega razmesari truplo. Nato pa nastopi doba takoj velike in neodoljive otopelosti, da so šli številni morileci dobesedno spat v kri, da se jih je presenetilo speče in da se jih je prebudilo le z veliko težavo. Grof, ko je strašno spasil truplo uboge ženske, je omahnil v naslonjačo. Blago ene izmed naslonjač je ohranilo nekaj gub, ki kažejo, da je nekdo sedel tam. Kakšne so bile takrat misli grofa? On razmišlja o dolgih urah, ki so potekle in o malostevilnih, ki so mu še ostale. Razmišlja o tem, da ni našel ničesar; da bo imel komaj pred jutrom dosti časa za izvedenje svojih načrtov, kakor obrniti sum od sebe ter si zagotoviti varnost z usvarjenjem utisa, da je bil tudi on umorjen. Vsled tega mora bežati takoj, bežati brez onega prokletega papirja. Skliče skupaj vse svoje energije, se dvigne in veste, kaj stori? Prime za škjarje ter si odreže svojo dolgo, skrbno negovano brado.

(Dalje prihodnjič.)

Razne vesti.

Čičerin o versailski mirovni pogodbi.

Ruski komisar za zunanje zadeve Čičerin je razposlal na vse ruske zastopnike v Evropi okrožnico, v kateri poudarja, da je versailski mir brez vrednosti ter da ne veže nobene države. Kljub temu se Rusija v poljsko-nemškem konfliktu ne sme prenegati, temveč mora ohraniti proste roke za slučaj nemško-francoskega spora.

Aretacije v Bolgariji.

Iz Belgrada poročajo: Bolgarska vlada je dala aretirati Stevana Čapraškova, bivšega bolgarskega poslanika v Belgradu in generalnega komisarja Bolgarske v okupirani Srbiji. Čapraškovo ime se nahaja na seznamu vojnih zločincev, ki jih je jugoslovanska vlada predložila bolgarski, da postopa v smislu mirovne pogodbe proti njim. Čapraškovi je obtožen da je dal pobiti veliko število Srbov, in to najbogatejših, katerih premoženja se je potem polastil. Aretacij aČapraškova je posledica odgovora jugoslovanske vlade ki je izjavila, da ni mogoče stopiti v kakršnekolik odnose z Bolgarijo, dokler ne bodo kaznovani vojni zločinci. Zato se splošno pričakuje, da bo bolgarska vlada odredila še nadaljnje aretacije.

Vzgoja časnika v sovjetski Rusiji.

Na zavodu za žurnalistiko v Petrogradu se vrši od maja sem osem mesečni kurz za vzgojo časnikov. Na zavodu predavajo o ruskem jeziku in literaturi, o zgodovini ruske literature, o zgo-

dovini Rusije in v zapadne Evrope v 19. stoletju, o državnih oblikah in o gospodarskem položaju evropskih držav, o financah, proračunih na borzah, o političnem narodnem gospodarstvu, o zgodovini revolucijskega gibanja v Rusiji in o tipografiji in grafični umetnosti. Razen tega se vrše še praktične vaje. Pri zavodu se nahajajo skupna stanovanja in skupna hrana.

Hudi boji med proletarijatom in kapitalizmom v Nemčiji.

V Srednji Nemčiji so podjetniki odpustili vse stavbinske delavce, ker ti niso hoteli pristati na znižanje plače za devet mark na dan, na uvedbo 9urnega delovnika in nedeljskega dela. Posredovalni odbor in državno ministrstvo za delo je odobrilo stališče odpuščenih delavcev. — Nemčija stoji na početku hudih bojev med proletarijatom in kapitalizmom. Nemčija kaže svoj prosluli patriotski čut s tem, da hoče zvrniti vsa težka bremena, ki jih nalaga nemški državi antantni diktat, na hrbet delavskemu ljudstvu. Toda nemško delavstvo se ne bo dalo izrabljati: njegove organizacije so močne in sijajno urejene, da bi ne moge krepko parirati kapitalističnim mahljajem.

Komunisti hoteli onečastiti pepel Marxove hčerke.

“Vorwaerts” poroča: — Pri preiskavi osrednje pisarne london skih komunistov je zaplenila policija urno s pepelom Eleonore Marxove, tretje Marxove hčerke. Komunisti so nameravali urno doposlati v Mosko. Proti tej ne-

ADVERTISEMENT.

CENIK KNJIG

katere se dobi pri

Slovenic Publishing Co.

82 Cortlandt St.

New York

Poučne knjige.	No v Ameriko.	
Hitri računar	Šesti del	1.30
Nemški abecednik	Gledališke igre	
Nemško-angleški tolmač	Bevček Andrejčok	.50
Pravilo dostojnosti	Zemljevidi	
Slovensko-angleški slovar	Združenih držav	.15
var. trdo v platno vezan	Kranjske dežele	.10
Slovensko-nemški slovar	Zemljevid Evrope	.30
(Janežič Bartol)	Velika stenska mapa	2.50
Slovensko-nemški slovarček	Evrope	
Zabavne iz razne druge knjige	Zemljevidi: New York, Ill., Kans., Colo., Mont. Pa., Minn., Wis., Wyo., W. Va., Alaska	vsaki po .50
Amerika in Amerikanci	Molitveniki	
Knjiga za lahkomišelnike	Rajski Glasovi	
Ljudi, spisal 1. Cankar 1.75	v platno vezano	.30
Pet tednov v zrakoplovu 2.00	v platno vezano	1.80
Doli s orožjem	v usnje vezano	1.70
Zbrani spisi Jakob Aleševca	sveta Ura	
Kako sem se jaz likal	v platno vezano	1.00
Prvi del	v usnje vezano	2.00
Drugi del	v kost vezano	1.80
Tretji del		
Ljubljanska alika		
Četrti in peti del		

Opomba: Naročilo je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, poštali nakaznici ali poštah znamkah. Poštizina je pri vseh cenah vračunana.

sramnosti britanskih komunistov protestira Marxov vnuk, Jean Longuet v ogorčenem članku v pariškem “Populaireu”. Svoj članek končuje z besedami: — Torej ni dovolj, da so v Rusiji popačili tako doktrino kot tudi celotno življenjsko sliko ustanovitelja Internacionalne, sedaj si pa hočejo še prilastiti pravico uporabiti ga za svoje malikovalske nazore, — proti katerim se ves njegov nauk kar najodločnejše bori.

Na romunsko kraljevsko dvojico

je bil pri Karlsburgu v Sedmogradiški poskušeni atentat z ekrazitno bombo. Bombo pa so našli in odstranili s tira, po katerem bi se moral pripeljati dvorni vlak.

Delavska usoda.

V Mensewitzu pri Lipskem je že dni nadomoma neurje zalilo neki premogovni rov, v katerem je delalo 23 delavcev. Od teh so se samo štirje rešili.

Madžarska “amnestija”.

V Budimpešti so zaključili proces proti članom treh bivših ogrskih sovjetskih direktorjev in so vse osebe (15) obsodili skupno na 54 let 8 mesecev težke ječe za politične prestopke!

Poslednji pozdrav.

Miroslav Kunčič.

Objel je daljo vetra dihi in šlo je čezno kakor vzdih iz morja valovanja, drhtenja, lesketanja, pronikne, vstane, zakripi šepet — kot jok pritaženi: turoben, jaden duše glas, ki spaja se s šumenjem jas in gre čez plan v jesenski dan kot tožba in molitev.

O, zhogom zdaj mladost! Ro-ko podajem v grenko ti slovo, v poslednji svoj iskren pozdrav — ovenča na jda ti ljubav. O, težka je ločitev, ko duša vsa za te gorl in sladko so voščila, ki jih sree ti govori — a ve, da so zaman, zaman, že tone za gorami dan — O, da bi se vrnila!

ADVERTISEMENT.

OGLASITA NAJ SE

Zdolaj podpisana opozarjam NEŽO in ANTONA LAH v Milwaukee, Wis., da se v kratkem javita na moj naslov: Margareta Česen, 1021 E. 62. St., Cleveland, Ohio. (30-6—17)

NAZNANILO in PRIPOROČILO

Naš stalni zastopnik Mr. JANKO PLEŠKO pobira naročnino za Glas Naroda na 6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, in daje vsa druga pojasnila glede potovanja v stari kraj ali dobiti svojcev od tam, glede denarnih pošiljav in sploh v vseh drugih zadevah. Ima v zalogi tudi knjigo Peter Zgaga. Rojakom ga toplo priporočamo. Upravištvu Glasa Naroda.

OSEBE,

katerim je znano, kje se nahaja ANTON SELIŠKAR, so naprosene, da javijo njegov naslov na: Poznanec, c/o Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (30-6—17)

Ne odlašajte

ako nameravate naročiti vojni listek iz stare domovine za Vašo družino, sorodnika ali prijatelja. Pišite za cene in druga potrebna navodila na najstarejše in skleno slovensko bančno podjetje: FRANK SAKSER STATE BANK (potniški oddelak) 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (Advertisement)

ADVERTISEMENT.

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ Približno ODPLU JEJO IZ NEW YORKA.

AQUITANIA	9. jul.	Cherbourg	3. avg.	Cherbourg
LORRAINE	10. jul.	Havre	3. avg.	Havre
ADRIATIC	10. jul.	Cherbourg	4. avg.	Trst
FRANCE	11. jul.	Havre	4. avg.	Havre
PRES. WILSON	11. jul.	Trst	11. avg.	Cherbourg
FINLAND	12. jul.	Cherbourg	6. avg.	Havre
CRETE	12. jul.	Genoa	9. avg.	Genoa
MAURETANIA	14. jul.	Cherbourg	11. avg.	Trst
LA SAVOIE	14. jul.	Havre	18. avg.	Cherbourg
P. MATOIKA	14. jul.	Genoa	9. avg.	Havre
LAPLAND	16. jul.	Cherbourg	23. avg.	Cherbourg
OLYMPIC	16. jul.	Cherbourg	13. avg.	Cherbourg
SAXONIA	23. jul.	Cherbourg	13. avg.	Havre
AMERICA	23. jul.	Cherbourg	13. avg.	Havre
LA TOURNAINE	23. jul.	Havre	16. avg.	Havre
ROCHAMBEAU	25. jul.	Genoa	17. avg.	Havre
FINLAND	26. jul.	Cherbourg	20. avg.	Cherbourg
PARIS	27. jul.	Havre	20. avg.	Cherbourg
CALABRIA	27. jul.	Trst	23. avg.	Cherbourg
AQUITANIA	27. jul.	Cherbourg	24. avg.	Havre
PESARO	27. jul.	Genoa	25. avg.	Havre
KRONLAND	30. jul.	Cherbourg	27. avg.	Trst
WASHINGTON	30. jul.	Cherbourg	27. avg.	Cherbourg
ROUSILLON	2. avg.	Havre	31. avg.	Cherbourg

Glede cen za vozne listke in vse druge pojasnila, obrnite se na trdko FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt St., New York.

U.S. MAIL STEAMSHIP COMPANY

Direktna služba iz New Yorka in Bostona v Napoli in Gecovo. Karte do Palermo in Mesine.

VELIKI PARNIK NA 1574 VIJAKA.

POCAHONTAS" odpluje sredi julija

Cene za Napoli in Gecovo: Kabine 1160 nuprd. 3. razred \$35 in \$5 voj. davka.

IZBORNA SLUŽBA — KRAŠNE LJUBNOSTI

Oddelek za potnike: 46 BROADWAY, NEW YORK.

Oddelek za prtljago: 120 BROADWAY, NEW YORK.

NAREDBA GENERAL.

JUGOSL. KONZULATA

Vsek bo lahko dobil potni list, kdor ima dokaze, da je v resnici jugoslovanski podanik.

Soglasno z zadnjim odlokom ministrstva za zunanje zadeve bo konzulat izdal potne liste vsem državljanom kraljevine Srbov, Slovencev in Hrvatov, ki bodo svojim prošnjam za potni list priložili tudi zadostne dokaze o jugoslovanskem državljanstvu.

Ko se bo konzulat prepričal, da o predloženi dokumenti pristni in zadostni, bo dobil prošilec potni list. V slučaju, da bi pa nastali kakšni pomisleki, bo izdan potni list šele z dovoljenjem ministrstva.

Ker je število prošilec ogromno in v vsakim dnu narasča, ni konzulatu mogoče takoj opraviti vsega dela, toda polagoma bodo prišli vsi na vrsto. Nihče naj ne kupi šifkate prej, predno se osebno ne zgasi na konzulatu ter dobi potni list.

V vsakem drugem slučaju ne bo konzulat prevzel nobene odgovornosti za čakanje v New Yorku, iz če ladja, za katero so vzeli karto, odpluje brez njih.

V dokaz državljanstva je treba predložiti: stari potni list, domovnico, vojaško knjižico, delavsko knjižico, krstni list ali potrdilo okrajnega sodišča v starem kraju. Kdor tega nima, bo dobil potni list šele s posebnim dovoljenjem iz ministrstva.

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst. PRES. WILSON 9. julija. ARGENTINA 4. avgusta. PRES. WILSON . . . 27. avgusta. Cene za Trst in Reko so: \$100 in \$110. Potom listov tednih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji. Razkošne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda. Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department

4 West Street New York

NOVE COLUMBIA PLOŠČE po 85c.

E4688) Mill svonček, petle	E4232) Drummers parade marš
E4689) Naprej zastave slave.	E4233) Miller daughter of the forest.
E4690) Na tujih tleh, petle.	E4598) Radecki marš, vojaška.
E4691) Ko bi mi bil vešč.	E4699) Oesterreich militär marš.
E4692) Še enkrat Te objamem.	E7000) 52 Regiment, marš.
E4693) Nedožno oko, petle.	E7001) Grenadier marš, vojaška.
E4694) Hausmajašterca v telatru.	E1654) Holz-sackerbaum marš.
E4695) Spela pečenko jedil, šaljiva.	E1655) Hoch vom Dachteln marš.
E4696) Spela in Micka iz Domat.	E2117) Steierleder marš, vojaška.
E4697) Zaljubljeni se je vrabec, šaljiva.	E4696) Hop, hop, Schnepfmarš.
E4698) Družninske sladkosti v Clevelandu.	E4696) Beautiful Girl, polka.
E4699) Od kod je Spela doma, šaljiva.	E2184) Auf der Alm, valcer.
Nemška vojaška godba.	E2280) Na zdravi pohod, marš.
E4691) Rosenger marš, vojaška.	E2280) Na zdravi pohod, marš.
E4692) Aus dem Hochgebirg, valcer.	

Po dolgem času smo dobili prave nemške plošče, vojaška godba prve verzije, krasni vojaški marši in valcerji. Dobili smo jih par tisoč. Pravi glasni Columbia gramofoni od \$30.00 do \$375.00. Cenik v vseh jezikih vam poslijemo brezplačno. Ko naročite blago, nam dajte točni expressni naslov, da blago prej dobite. Naročbo in denar (money order) pošljite na: IVAN PAJK, Columbia Gramofon 24 Main St., Conemaugh, Pa.

ROJAKI, NAROČATE SE NA “GLAS NARODA”. NAJ-VEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.